

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ Μ΄

Πέμπτη 31 Οκτωβρίου 2019

ΘΕΜΑΤΑ

Γ. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

3. Συζήτηση και ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων, των τροπολογιών και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη με τίτλο: «Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις», σελ. 4003 – 4120

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ (Υπουργός Προστασίας του Πολίτη): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, θα μου επιτρέψετε, αφού ευχαριστήσω όλους και όλες για την πολύ καλή δουλειά που έγινε στην επιτροπή, η οποία είχε πολλές συνεδριάσεις, με την ακρόαση των φορέων η οποία ήταν εξαντλητική, με την ενσωμάτωση δεκάδων προτάσεων που υποβάλατε και εσείς, αλλά και οι φορείς, να εκφράσω τις σκέψεις μου και τις απόψεις μου γύρω από το νομοσχέδιο το οποίο συζητούμε σήμερα στη Βουλή.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2019, είναι εξήντα οκτώ χιλιάδες οι εκκρεμείς αιτήσεις στην υπηρεσία ασύλου και δύομισι χρόνια για να προσδιοριστεί η δικάσιμος για μία αίτηση κάποιου αιτούντος, δεκατέσσερις χιλιάδες προσφυγές στην αρχή προσφυγών, περισσότερο από δύο χρόνια ο χρόνος προσδιορισμού, χίλιες οκτακόσιες έξι επιστροφές σε τέσσερα χρόνια στην Τουρκία βάσει της κοινής δήλωσης.

Αυτές οι στατιστικές δηλώνουν απερίφραστα πως το νομικό πλαίσιο που διέπει την παροχή της διεθνούς προστασίας δεν λειτουργεί αποτελεσματικά. Δεν παρέχει προστασία, σωρεύει αιτήσεις, στοιβάζει δηλαδή ανθρώπους και στα νησιά και την ενδοχώρα. Δεν διακρίνει ασυλόχους και μη, δεν επιστρέφει τους μη έχοντες δικαίωμα, δοκιμάζει τις αντοχές των δομών και των τοπικών κοινωνιών και στο Αιγαίο και τα νησιά μας και την Ηπειρωτική Ελλάδα.

Πρόκειται για ένα αδιέξοδο. Αυτό που συμβαίνει σήμερα είναι αδιέξοδο. Και είναι μια παθητική πολιτική. Αυτές τις αβελητηρίες έρχεται να αντιμετωπίσει το σχέδιο νόμου που εισάγεται σήμερα ενώπιόν σας.

Πρώτον, ο στόχος του είναι να κάνει αυτό το αδόμητο νομικό εργαλείο των πέντε νόμων και ενός προεδρικού διατάγματος, ένα ενιαίο δομημένο σύνολο με προτεραιότητες την εξέταση που επιτρέπει στη διοίκηση να εργαστεί, στον δικαστή να δικάσει, στον αιτούντα άσυλο να γνωρίζει επιτέλους την πορεία της υπόθεσής του.

Δεύτερον, να επιταχύνει τις διαδικασίες, ώστε σε εξήντα μέρες το πολύ να ολοκληρώνονται οι βασικές εργασίες της Υπηρεσίας Ασύλου και να υπάρχει μια πρώτη απόφαση, γνωστή στον αιτούντα, για το τι είναι πιθανό να συμβεί με την αίτησή του.

Τρίτον, να οργανώσει και να επιταχύνει τις επιστροφές όσων οι αιτήσεις απορρίπτονται, να αποτρέψει κάθε παρεκτυσική τακτική υποβολής μεταγενέστερων αιτημάτων που καθυστερεί στην επαναπροώθηση και επιβαρύνει τη διοίκηση. Υπάρχουν χιλιάδες αιτούντες άσυλο στη χώρα που για πέντε ή έξι χρόνια παραμένουν χωρίς τελεσιδικία ακριβώς για τον λόγο που σας ανέφερα, δηλαδή για τα διαρκώς νέα αιτήματα ασύλου, μια αενάως ανακυκλούμενη εκκρεμότητα και για εκείνους και για όλους.

Τέταρτον, να προετοιμάσει από την πρώτη μέρα κιάλας το ζητούμενο. Και το ζητούμενο, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, είναι η ενσωμάτωση, η ένταξη αυτών των ανθρώπων. Δεν είναι μια νομική μόνο διαδικασία η παροχή ασύλου. Είναι ένα σύνθετο σύστημα και συμφωνώ με τον κ. Καμίνη που προηγουμένως έθεσε το ζήτημα της διοίκησης. Είναι ένα σύνθετο σύστημα δράσεων που από την πρώτη μέρα ο αιτών οφείλει να γνωρίζει πού βρίσκεται, τι θα γίνει, ποια είναι τα δικαιώματά του και ποιες είναι οι υποχρεώσεις του. Τόσο απλά πράγματα.

Το νέο σχέδιο νόμου ζητά τη συνεργασία του αιτούντος άσυλο σε όλα τα στάδια της διαδικασίας. Και για να τη ζητήσει, του παρέχει από την αρχή, από την πρώτη ώρα που μπαίνει μέσα, τις δυνατότητες και τις εγγυήσεις, δηλαδή ενημέρωση, νομική προ-

στασία, περίθαλψη και κυρίως, αποτέλεσμα, δηλαδή ταχύτητα.

Έτσι, λοιπόν, ο σκοπός αυτού του σχεδίου νόμου είναι η επιτάχυνση των διαδικασιών, η ενσωμάτωση των ανθρώπων στην κοινωνία και τελικώς, και οι επιστροφές. Αυτοί οι τρεις βασικοί στόχοι προωθούνται για να υλοποιηθούν με προϋπόθεση –συμφωνώ, επαναλαμβάνω, με τον κ. Καμίνη- το θέμα της διοίκησης, δηλαδή ότι η δημόσια διοίκηση θα ανταποκριθεί, θα συντονιστεί, θα παράγει αποτέλεσμα και τελικώς, θα επιτύχουμε.

Πυλώνες του συστήματος είναι η συνέπεια της εξέτασης, δηλαδή το σύστημα που εξετάζει τις αιτήσεις και η συνεργασία του αιτούντος. Το σχέδιο είναι φιλόδοξο και τολμηρό. Και αυτό το δέχομαι ως αρμόδιος Υπουργός, γιατί είναι ένα στοίχημα για μένα προσωπικά, τον συνάδελφό μου κ. Κουμουτσάκο, τη δημόσια διοίκηση, το Υπουργείο, την Κυβέρνηση και τη χώρα, να μπορέσουν να το τρέξουν, να το υλοποιήσουν.

Στην κατεύθυνση αυτή εργαζόμαστε συστηματικά για να καλύψουμε τις κενές οργανικές θέσεις, να αναδιοργανώσουμε τα τυφλά διοικητικά συστήματα, να εξασφαλίσουμε ανθρώπινες συνθήκες εργασίας για τους υπαλλήλους.

Προσλαμβάνουμε, λοιπόν, τετρακόσιους εβδομήντα υπαλλήλους στην υποστελεχωμένη σήμερα Υπηρεσία Ασύλου, η οποία έχει εξακόσια ογδόντα άτομα, διευθετούμε ζητήματα υποδομών στην Αθήνα -στο «ΚΕΡΑΝΗΣ», που σας είπα- στη Θεσσαλονίκη, στη Ρόδο και στα Γιάννενα, με νέα κτήρια για να στεγαστούν οι υπηρεσίες.

Αναδιοργανώνουμε την Υπηρεσία από τα ακατανόητα και δυσλειτουργικά διοικητικά σχήματα. Προσέξτε, θέλει έξι μήνες να εγκριθεί από την υπηρεσία μια δαπάνη, όπως να αλλάξει λάδια ένα αυτοκίνητο στη Σάμο, εκεί, στο ΚΥΤ. Χρειάζεται κάθε μέρα ο διευθυντής ασύλου να μιλά με τριανταπέντε επιχειρησιακούς επικεφαλής στα περιφερειακά κέντρα και τα νησιά. Είναι αδιανόητο, είναι αποκαλυπτικό, αλλά είναι πραγματικότητα, δυστυχώς.

Θέλω να σταθώ και να ξεκαθαρίσω ακόμα δύο θέματα που απασχόλησαν τόσο τη διαβούλευση όσο και τις συζητήσεις και τις ακρόασεις στην επιτροπή.

Κατ' αρχάς, το άκουσα και εδώ πάλι για δέκατη φορά, ότι ο χρόνος δεν ήταν επαρκής. Γιατί δεν ήταν επαρκής ο χρόνος; Ο χρόνος ήταν επαρκέστατος. Ήταν έξι ολόκληρες μέρες. Έξι μέρες δόθηκαν σε όλους. Μάλιστα, ακούστηκε και ο ακραίος χαρακτηρισμός ότι ήταν και «προσχηματική».

Θέλω, λοιπόν, να σας ενημερώσω πως ήταν έξι μέρες γεμάτες. Θέλω να σας ενημερώσω ότι κατατέθηκαν τριακόσια τριάντα δύο σχόλια. Πού είναι, λοιπόν, το προσχηματικό και πού είναι το γρήγορο; Πού είναι αυτό; Τριακόσια τριάντα δύο σχόλια, τα μισά εκ των οποίων έγιναν δεκτά. Παρατηρήσεις και των κομμάτων και κυρίως, του Συναγώρου του Πολίτη σχεδόν εξ ολοκλήρου έγιναν δεκτές.

Κατατέθηκαν δεκατέσσερα κείμενα σχολίων από οργανώσεις και φορείς, των οποίων οι παρατηρήσεις κυρίως στα ζητήματα των όρων διαδικασιών κράτησης όσο και των ασυνόδευτων ανηλίκων έγιναν επίσης δεκτές. Θεωρώ, λοιπόν, ότι ήταν μια εξαιρετικά επιτυχημένη διαδικασία η διαβούλευση.

Ο χρόνος, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, μας κυνηγά και μας κυνηγά, γιατί οι βάρκες στο Αιγαίο δεν σταματούν να έρχονται και όσο περνούν οι μέρες έρχονται και περισσότεροι, γιατί έτσι έχει αποφασίσει η γείτονα χώρα. Αυτόν τον χρόνο που τρέχει θέλουμε να τον επενδύσουμε χρήσιμα. Η παθιασμένη φλυαρία, η ακατάπαυτη διαφωνολογία δεν μας αφορά και κυρίως, δεν επιτρέπεται. Σε μας δεν επιτρέπεται αυτό.

Θέλω, επίσης, να διευκρινίσω πως πρόκειται για σχέδιο νόμου που αφορά στην παροχή διεθνούς προστασίας, το άσυλο, όπως συνήθως λέγεται. Δεν αφορά, δηλαδή, στη μεταναστευτική πολιτική. Διότι υπάρχουν πολλά ζητήματα, όπως είναι η παιδεία, τα παιδιά στα σχολεία, μια σειρά ζητήματα που αφορούν στην ένταξη, τα οποία όμως δεν διαπραγματεύεται το παρόν νομοσχέδιο.

Θα μου επιτρέψετε να ολοκληρώσω την εισήγησή μου με δύο συγκεκριμένες αναφορές. Αποτελεί πεποίθησή μας ότι το μεταναστευτικό ζήτημα θα συνεχιστεί για δεκαετίες. Είναι συστημικό, με γεωπολιτική και ανθρωπιστική διάσταση. Ενέσκηψε στην Ελλάδα σε πολύ δύσκολα χρόνια, στην καρδιά της κρίσης. Όμως,

αντιμετωπίστηκε δυστυχώς σαν κάτι έκτακτο, σαν κάτι ξένο. Δεν είναι έτσι.

Αν συνεχίσουμε σαν τη στρουθοκάμηλο να το κρύβουμε, να το απωθούμε σαν κάτι έκτακτο που θα περάσει, τότε είναι βέβαιο ότι οι ροές θα περάσουν από πάνω μας, όχι δίπλα μας. Η πολιτική μας απόφαση, λοιπόν, είναι να το αντιμετωπίσουμε συστηματικά και σοβαρά, να θωρακίσουμε στο μέτρο του δυνατού τα σύνορά μας, να ετοιμάσουμε τη διοίκηση, να οργανώσουμε την κοινωνία, παράγοντας ανθεκτικότητα της κοινωνίας σε κάθε επίπεδο.

Για να γίνει αυτό, χρειάζεται μεταξύ των άλλων να το αναλάβουμε ως πολιτεία, ως Ελληνική Δημοκρατία εξ ολοκλήρου, δηλαδή με σαφές νομικό πλαίσιο, επαρκή διοίκηση και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση μας βοήθησε οικονομικά και μας βοηθά, παρέχοντας επίσης τεχνογνωσία, παρέχοντας βοήθεια με το EASO. Το ίδιο είναι και οι οργανισμοί, όπως είναι ο ΔΟΜ, ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, όπως είναι η Ύπατη Αρμοστεία. Δεν μπορούμε, όμως, να συνεχίσουμε να αφήνουμε τη διαχείρισή τους σε τρίτους.

Με το παρόν σχέδιο νόμου η διοικητική μέριμνα περνά ξεκάθαρα στην ελληνική πολιτεία, με αύξηση των εγγυήσεων για τον αιτούντα, γιατί η σύνθεση των επιτροπών προσφυγών απαρτίζεται από τρεις δικαστές πλέον. Η διάταξη αυτή, όπως και η επαναφορά της ακυρωτικής διαδικασίας στο πρωτοδικείο, δείχνουν την απόφαση να ενσωματώσουμε προοπτικά σε δικαστήρια ουσίας όλο το δίκαιο ασύλου σε λίγα χρόνια. Η από σήμερα συμμετοχή τρίτου διοικητικού δικαστή βοηθά στην εκπαίδευση ικανού αριθμού δικαστών σε αυτόν τον κλάδο του δικαίου. Πρόκειται καθαρά για μέτρο που εντάσσεται σε ένα βραχυμεσοπρόθεσμο σχεδιασμό.

Η δεύτερη παρατήρηση που θέλω να κάνω είναι πως το δίκαιο αυτό το οποίο εισάγουμε σήμερα είναι Ενωσιακό Δίκαιο, είναι το Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Είναι, δηλαδή, οι οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ενσωματώνουμε. Τι κάνουμε; Μεταφέρουμε πιστά την ευρωπαϊκή οδηγία, χωρίς παρεκκλίσεις και χωρίς διασταλτικές ερμηνείες. Δεν ανακαλύπτουμε, όμως, καινούργιο δίκαιο, για να είμαστε ξεκάθαροι. Απλώς ενσωματώνουμε το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, απλώς το κάνουμε σωστά -επαναλαμβάνω- και στο πλαίσιο της διοίκησης επιχειρούμε να γίνουμε αποτελεσματικοί.

Το τελευταίο έχει μια σημασία για τη συζήτηση περί δικαιωμάτων που γίνεται και δεν τελειώνει ποτέ αυτή η συζήτηση -και καλά κάνει-, αλλά η δική μας αρχή είναι η εξής: Κάθε δικαίωμα που παρέχεται δημιουργεί αντίστοιχα μια υποχρέωση, μια ευθύνη από αυτόν που ωφελείται από το δικαίωμα. Αυτό είναι το κεντρικό μοτίβο, εάν θέλετε, ο πυρήνας που συγκροτεί αυτό το νομοσχέδιο, δηλαδή η παροχή δικαιωμάτων αλλά και η ευθύνη που γεννά αυτό το δικαίωμα.

Δεν μειώνουμε δικαιώματα ή εγγυήσεις. Παρέχουμε όλα όσα μπορούμε να εξασφαλίσουμε και ζητούμε από τους επωφελομένους των δικαιωμάτων και της προστασίας την κατά νόμο συμμόρφωση με τα δικαιώματα που τους παρέχονται. Αυτή είναι και η δική τους ευθύνη απέναντι στη δική μας ευθύνη να τους δείξουμε ανθρωπισμό, προστασία και να τους παράσχουμε αυτό που δικαιούνται από Διεθνές Δίκαιο.

Ευχαριστώ πολύ.